

MOST

Bilten Udruženja useljenika iz bivše Jugoslavije u Izraelu

GODINA 64

BROJ 5

AVGUST 2016.

ODLAZAK JEDNOG OD OSNIVAČA MODERNE DRŽAVE IZRAEL

ŠIMON PERES

2.8.1923 – 28.9.2016.

Šimon je rođen u Poljskoj, a u Palestinu se uselio 1934. gde se sa majkom i ostatkom porodice pridružio ocu, koji je dve godine ranije emigrirao u Palestinu. Od najranije mladosti istakao se brilijantnim govorima te se vrlo brzo našao u vrhu rukovodstva i postao blizak saradnik osnivača izraelske države Ben Guriona.

Politički život Šimona Peresa najbolje oslikava koliko je dug i težak put ka miru i stabilnoj državi Izrael.

Zajedno sa Jicakom Rabinom i Jaserom Arafatom, 1994. godine dobio je Nobelovu nagradu za mir.

Šimon Peres je sahranjen 30. septembra 2016. na brdu Hercl, ispraćen od strane velikog broja najviših predstavnika država i vlada zemalja iz celog sveta i brojnih poštovalaca njegovog dela.

Predsednik SAD Barak Obama je u svom oproštajnom govoru naglasio da nam je Šimon Peres ostavio u amanet obavezu da konačno zaključimo mir sa svim arapskim susedima.

Benjamin Natanjahu, premijer Izraela, govorio je sa velikim poštovanjem o čoveku sa kojim je često bio politički rival. Natanjahu nije propustio da naglasi veliki doprinos Šimona Peresa unutrašnjem i spoljnom ugledu Izraela,

čiji je premijer bio u dva mandata, a potom i predsednik države.

ODRŽANA GODIŠNJA SKUPŠTINA HOJ PROMENE U GLAVNOM ODBORU REČ MIRI DERMAN, PRESEDNICE HOJ

Prevod sa hebrejskog na S/H Goran Rajs

Već smo na kraju ljeta, praznici su na pragu i želim da vam svima Nova 5777 godina bude dobra i aktivna godina, godina ugodnog i interesantnog rada, da bude zadovoljstva u porodici, dobrog zdravlja!!! I naravno "Gmar Hatima Tova". Sve to kako bi se mogli i nadalje sastajati i uživati zajedno.

Zaključili smo 5776. godinu generalnom skupštinom – u nastavku možete pročitati izvještaj. Odbor nastavlja aktivnosti punom parom, djelomično u dosadašnjem sastavu: Mirijam Aviezer, Joel Fisher, Alex Ekstein i David Gomboš. Odboru su se priključila dva nova člana: Bianka Šlezinger i Alex Leon. Želim da poželim dobrodošlicu novim članovima i da im se zahvalim u vaše ime na spremnosti da uzmu učešća u zajedničkom radu za sve nas i Hitahdut. Posebna hvala Mirijam, Joelu, Alexu E. i Davidu, članovima Odbora što su spremni da nastave sa radom u korist svih nas. Lično se zahvaljujem svakom od njih pojedinačno na podršci, saradnji i usklađenom radu, jer su mi na taj način omogućili da funkcionišem kao predsjednica Hitahduta. Želim se nadalje zahvaliti na dobrovoljnom radu Lili Papo i gosp. Žambokiju, članovima koji napuštaju Odbor. Izabrani su novi članovi u Kontrolnu komisiju: Giora Demajo i Josi Tauber.

Nastavak na 2. Strani

„Odlazim, baš kada sam pojeo svu hranu i sada idem bez ičega, osim one konzerve... nemoj se sekirati jer je to bespotrebno već pazi na sebe i dete i poljubi je umesto mene... i kaži joj kako sam željan da vas bar još jednom vidim, ali to ne mogu“. Pismo nosi datum 16. novembar 1941, nedelju dana pre Markovog 37. rođendana.

Beogradom su počele da se šire glasine da će nacisti pobiti svu decu iz mešovitih brakova sa Jevrejima. Lea je sa Đidom pobegla u centralnu Srbiju, u okolinu Užica. Međutim, posle sloma Užičke republike i prevlasti okupatora i četnika, vraća se u okolinu Beograda, u Grocku, gde je živela njena rodbina. Tu su majka i kćerka dočekale kraj rata.

Posle rata je utvrđeno da je iz familije Marka Mandila stradalo više od 80 rođaka. Rat je preživela mlađa Markova sestra, Žana Mladenović, koja je bila udata za Srbina i starija sestra, koja je živela u Zagrebu. Markova dva brata su stradala kao i Marko.

Lea nikako nije mogla da prihvati da Marka više nema. Godine 1948. pružila se mogućnost za iseljenje u Izrael. „Možda je tata tamo i čeka nas“, rekla je Lea i sa kćerkom, brodom Kefalos, stigla u Izrael.

Marka nisu našli, Đida je već imala 12 godina, razumno dete i majka joj je prenela očeve želje: „Tata je tražio, kao da je znao da će biti obnovljena jevrejska država, da idemo tamo gde bude živelo najviše Jevreja. Tu smo. Drugo, molio je da se udaš za Jevrejina.“ Kada

je došlo vreme, Đida se udala i rodila dve kćerke. Danas Đida, sa novim imenom, Betty Kabiljo, ima troje unučadi i živi u Raanani.

Matične knjige rođenih i venčanih Vukovarskog rabinata

Radovan Sremac, Šid, Srbija

Matične knjige Vukovarskog rabinata sačuvane su za skoro ceo period od zavođenja 1850. godine pa do početka Drugog svetskog rata.

Podatke za knjige rođenih iznećemo za period od 1850. do 1900. godine. U tom periodu upisano je ukupno 1451 rođeno dete. Od tog broja, 855 dece je rođeno u Vukovaru. Preostali broj su deca iz okolnih sela koja su spadala pod Vukovarski rabinat. U knjige je upisano i nekoliko rodjenja dece čiji su roditelji stanovali u udaljenim mestima (Beč, Tuzla, Pešta, Šid, Vrbas itd) a ovde su se verovatno našli u momentu rođenja deteta.

Od ukupnog broja rođene dece rođene u Vukovaru 415 su dečaci, 427 devojčice a 13 neutvrđenog pola.

U knjigama su upisana deca iz Vukovara sa sledećim prezimenima: Adler, Altman, Bader, Barany, Baum, Baumhorn, Berger, Bermann, Bier, Bierman, Biuhler, Blam, Borovitz, Brauer, Braun, Brecher, Brenner, Bresslauer, Breuer, Czeisel, Dautch, Deitelbaum, Deutsch, Dežma, Diamant, Dottlieb, Drezler, Engel, Fein, Fischer,

Fischhof, Fischl, Flamm, Fleischer, Frank, Freund, Fried, Friedman, Frisch, Fuchs, Fuhrman, Fürth, Goldberger, Goldschein, Goldschmid, Gottlieb, Gross, Grossman, Grün, Grünberg, Grünberger, Grünfeld, Guttmann, Haberfeld, Hahn, Haker, Havacs, Heitler, Heksch, Heller, Heltgott, Hendlar, Herman, Herzgo, Herzl, Herzog, Hevesi, Hiller, Hirth, Hofman, Holländer, Huller, Kaiser, Käsfenbaum, Kattarivas, Kaufmann, Kellert, Klaus, Klein, Kohn, Krauss, Kremsir, Landesman, Landsinger, Landsmann, Lang, Langfelder, Laschkofeld, Laskafeld, Latzko, Lehner, Löblovitz, Löwenstein, Löwy, Lustig, Marschall, Mayer, Metzger, Müntz, Nauman, Löwy, Schnitzlet, Biermann Fischer Schnitzlet, Neuman, Nikolsburger, Obersohn, Ofner, Pachtinger, Papai, Perles, Pfeffermann,

Platzner, Podvinec, Pollak, Popper, Preiss, Rechnitzer, Reich, Richtman, Rosenbaum, Rosenberg, Rosenfed, Rosenzweig, Roth, Ruthman, Schalhof, Schenk, Scher, Schetteles, Schiffer, Schliesser, Schmalz, Schmutzer, Schnitlinger, Schnitzler, Schön, Schwarz, Silberberg, Singer, Snitzer, Sohr, Spingarn, Spiro Spitzer, Spitzstein, Spuller, Stadler, Stein, Steiner, Steinfeld, Steinhard, Stern, Stössel, Strauss, Tagleicht, Tischler, Tušak, Ungar, Velić, Wachslar, Walder, Wechsler, Weinberger, Weiner, Weiss, Wellisch, Werner, Wertheimer, Wertheiner, Wiener, Winter, Wolf, Wortheimer i Zohr. Najveći broj dece je upisan sa prezimenom Herzog (29), zatim slede Baum (26), Kohn (25), Weiss (24), Schwartz (22), Klein (21), Bier (20), Hiller (19), Braun i Singer (18). Ostale porodice imaju ispod ovog broja upisane dece.

Što se tiče drugih mesta situacija je sledeća (u zagradi je ukupan broj dece rođene u tom mestu a potom prezimena koja se pominju): Antin (11): Büchler, Feinsilber, Feldscherer, Fischer, Krauss, Neumann; Banovci (12): Braun, Grün, Klein, Lazarus, Pollak; Bapska (3): Heksch; Berak (30): Deutsch, Fischof, Gerber, Pollak, Presburger, Roth; Bobota (19): Berger, Bernhard, Freundlich, Kohn, Bernhard; Bršadin (17): Baum, Frisch, Kohn, Obersohn, Silberger; Bogdanovci (3): Hahn, Sohr; Borovo (10): Baum, Berger, Klein, Schmutzer, Stern; Budrovci (1): Weiss; Bošnjak (1): Latzko; Cerić (15): Baum; Čakovci (21): Braun, Gutman, Heksch, Klein, Markusz, Schwarz, Wachterlitz, Weiss; Drenovci (1): Wellisch; Gaboš (16): Gerber, Gross, Kohn, Lang, Rosenberger, Spitzer, Ungar, Weinberger, Zwieback; Ilača (31): Grün, Kaff, Kohn, Stein; Grabovo (3): Fischer; Gradačac (1): Engel; Gunja (1): Hahn; Jankovci (15): Herzog, Singer, Stein, Tagleicht, Trebitsch; Jarmina (13): Herzog, Kaiser, Rosenberg, Weinreb; Korogy (18): Buchler, Fischer, Gross, Herman, Klein, Kohn, Müller, Pollak, Zwieback; Lovas (19): Boskovitz, Fürth, Grün, Hacker, Krauss, Langfelder, Neuman; Marinci (8): Baum; Markušica (27): Dirnbach, Flesch, Gross, Heksch, Herzog, Lang, Sternthal; Mikluševci (17): Hahn, Heksch, Jakob, Singer, Steiner, Weiss; Mohovo (16): Grün, Morgenstern, Popper; Negoslavci (17): Bröder, Gross, Hefter, Roth, Schenk; Novak (4): Hacker, Handler, Spiro; Nuštar (29): Baum, Engel, Silberger, Strauss, Weiss; Opatovac (15): Bierman, Brader, Weiss; Orolik (2): Pollak, Stein; Ostrovo (9): Bergsman, Fischer, Glied,

Scheer; Otok (1): Deitelbaum; Pačetin (17): Anhalser, Golstein, Grünhut, Kohn, Krauss, Rosenzweig, Sohr; Petrovci (14): Kohn, Roth, Rosenzweig, Schnitzler, Stein; Rajevo selo (3): Hahn, Treuer; Slakovci (1): Flesch; Soljani (3): Hamburger; Sotin (15): Bierman, Ceisel, Fleischmann, Friedman, Kohn, Neuman, Reich; Svinjarevci (11): Flesch, Herzog, Singer; Šarengrad (6): Bresslauer, Fischer, Herzog; Štitar (3): Frisch, Schmalz; Šodolovci pustara (4): Böhm, Lang, Scheiber; Tompojevci (5): Engel, Gross, Heksch, Polacsek; Tordinci (26): Čakovic, Fischer, Lang, Löwy, Mahler, Schwarz, Strausz, Weiss, Zimmerman; Tovarnik (27): Ceisel, Frank, Gutmann, Herzog, Lang, Neů, Neuman, Scheer, Schreiber; Trpinja (15): Berger, Duschinski, Fischer, Krausz, Perles, Weiss; Vera (3): Duschinsky, Golstein, Lederer.

Primetne su izuzetno intenzivne mikromigracije u okviru Rabinata, odnosno da je velik broj porodica po nekoliko puta menjao mesto stanovanja u periodu od nekoliko godina. Tako da se pojedine porodice navode u više mesta, na primer Baum, Herzog, Hendlar, Kohn itd.

Na području Vukovarskog rabinata, u periodu od 1850 do 1931. godine upisano je ukupno 522 venčanja od kojih je 414 sklopljeno u Vukovaru. Ukupno je u tom periodu venčano 137 mladoženja iz Vukovara od čega je samo 34 rođeno u mestu, i ukupno 338 nevesti sa stanovanjem u Vukovaru od čega je samo njih 179 rođeno u mestu.

Kao mesta rođenja mladoženja navode se sledeća mesta van Vukovarskog rabinata:

Apatin, Arad, Bač, Bačinci, Bačko Petrovo selo, Baja, Banja Luka, Beč, Belled, Beograd, Borjad, Bosing, Boskowitz, Brčko, Brestovac, Buchberg, Budapest, Carigrad, Čurug, Felső-Döbos, Gibarac, Gložan, Grk, Gyönk, Himešhaza, Jasenovac, Karavukovo, Kecskemet, Krapina, Kućanci, Kula, Lavov, Sremska Mitrovica, Nagy-Abony, Nagy-Attad, Nagy-Szölös, Nagyvarad, Nemačka Palanka, Novi Sad, Novi Vrbas, Nytra, Papa, Segedin, Senta, Sombor, Stenjeveci, Sviloš, Szeged, Temerin, Vajska, Velika Kanjiža, Vesprim, Zagreb, Zemun itd. Nakon Vukovara, najveći broj mladoženja je rođen u mestu Bonjihad u Mađarskoj (31).

Kao mesta rođenja nevesta navode se sledeća mesta van Vukovarskog rabinata: Apatin, Bač, Bačka Palanka, Bačka Topola, Baja, Bonyhad, Budimpešta, Čonoplja,

Čortanovci, Elemir, Erdevik, Gyöngyös, Gyönk, Himešhaza, Horgoš, Kukujevci, Kula, Mako, Morović, Novi Bečkerek, Novi Sad, Pečuj, Sarvaš, Šid, Žabalj itd.

Moja Priča o Nama

Piše Jahiel Jaša Kamhi, Kanada

Ovo je zamisljeni, *ne izmišljeni*, dijalog sa mojim bivšim sunarodncima, nakon jedne od mojih posjeta Sarajevu. Moram reci "bivšim", jer ja više nisam tamo, u gradu koji sam napustio nevoljno, kao i mnogi drugi koji su to isto učinili. Kao sto rekoh, ovo je zamišljeni, *ne izmišljeni dijalog* o nama. Dijalog se desio, ali ne sa samo jednom osobom i ne u isto vrijeme. Razumjete sta sam želio reći?

Oni: Je si li se vratio da ostaneš, ili da nas vidiš?

Ja: Da vas sviju vidim i pitam kako ste, svi skupa i razdvojeno?

Oni: Dobro smo, hvala na pitanju i posjeti. Dobro ti je ovo "razdvojeno".

Ja: Nije politički, vjerujte mi. Htjedoh reći svi pojedinačno i zajedno.

Oni: Izvadio si se.

Ja: Vidim, gradi se Sarajevo. Svaki put nešto novo me iznenadi svojom ljepotom. Ne dolazim svake godine u posjetu mome gradu, pa zapazim sve novo.

Oni: Izdaleka, sve je drugačije. Živimo onako kako moramo i znamo, uvijek spremni za nešto bolje, nego što sada imamo.

Ja: Lijepo rečeno, priznajem. Zvuči malo depresivno, ali vam vjerujem kada to kažete.

Oni: Ne damo se mi, i nikada se nećemo dati, samo je pitanje, dokle.

Ja: Izgleda li to pomalo kao parole sa nekadašnjih zborova?

Oni: Kako god da izgleda, od srca je rečeno.

Ja: Posjećuju vas strani turisti. Piše se o Sarajevu u svijetu, kao turističkoj destinaciji koju treba posijetiti. Drago mi je da je tako.

Oni: Jeste, to je lijepo i korisno i dobro. Prestali su da govore o nama samo kao o gradu koji je preživio strahote razaranja i ubijanja.

Ja: To mi već zvuči mnogo bolje.

Oni: E, sada da mi nešto tebe pitamo: Ko se više promjenio; mi koji smo ostali, ili vi i koji si ste otišli?

Ja: Teško pitanje, dragi moji. Svi se mijenjamo, već samim time što starimo, što ne živimo u istim uslovima, u istom gradu, čak više i ne govorimo istim jezikom u našem svakodnevnom

životu. Nekome "maternji jezik" postade Engleski, nekome Francuski ili Njemački.

Oni: Zvuči tužno, zar ne?

Ja: Da, priznajem. Boli me što sa svojim unukama govorim jezikom koji mi nije maternji. Za koju godinu, ili manje, govorit će one bolje taj moji novi maternji, nego ja. Ne mogu izraziti moju ljubav na jeziku kojem se trudim da govorim.

Oni: Kome je teže: Vama ili Nama?

Ja: Nemojte, opet, molim vas! Nemojte da moram da filozofiram da bih vam odgovorio. Ostavimo to svima nama samima, da odgovorimo kako znamo i umijemo.

Oni: Dobro, hajdemo nešto malo vedrije.

Ja: Vedrije, slažem se.

Oni: Ima nas sada mnogo više na sportskim stranam svijetskih novina, nego prije. Sijećaš se naših uspijeha u košarci, nogometu, atletici? Vraćamo se, polako ali sigurno. Slavimo naše sportske uspjehe svi zajedno, zaboravljajući, bar za jednu noć, našu svakodnevicu. To nam daje snage i volje.

Ja: Drago mi je to čuti od vas samih. Pratim i ja sve to i veselim se kao da sam sa vama. I meni to daje užitak k'o i vama.

Oni: Kada se desi da naši igraju, tamo kod vas, da li navijaš za domaće ili za nas?

Ja: Za nas, a za koga bih drugo. Samo moram vam reći nešto iskreno. Žao mi je i ovih mojih novih sugrađana. Na svakom sportskom događaju više ljudi navija za gostujućim tim nego za domaći.

Oni: Ko im je kriv kada su useljenička zemlja. Uskoro ce biti više vas, imigranata, nego njih, domaćih.

Ja: Da, u pravu ste. Drago mi je da smo malo proćaskali osvemu i svaćemu. Onako, bez neke namjere i razloga za sve to.

Oni: Tako je i najbolje.

PISMO SA POVODOM

CEREMONIJA U ŠOREŠU

Piše Ido Rotštajn

Svake godine se trudim da sa babom Sidom Špicer i Pradedom Milanom dođem na ceremoniju dana Šoa – Holokausta u spomen na žrtve iz Jugoslavije.

Već na ulazu u Šoreš osetim potrebu da se zahvalim. Da se zahvalim Bogu zato što sam ovde sa porodicom koja me podržava i pomaže. Da se zahvalim što su moji baba i deda preživeli strahote i užase tamo negde daleko. Da se zahvalim za samo postojanje